СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 123. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 27-го травня 1940. — No. 123. Jersey City, N. J., Monday, May 27, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕС З 800 ДЕЛЕҐАТІВ ДЕМОНСТРУЄ ЗА ЄДНІСТЬ ВИЗВОЛЬНОЇ АКЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — В 11. год. рано в пятницю почато український-Американський Конґрес звітом секретаря Конґресового Комітету, Цурковського, з котрого показалося, що на конґресі було приявних 805 делеґатів, що представляли 1,425 українських організацій. Гостей зареєструвалося 260.

О. В. Лотович відправив спеціяльну молитву на відкриття конґресу, а потім Микола Мурашко, предсідник конґресового комітету й предсідник конґресу, відкрив конґрес офіціяльно, витаючи делеґатів та зясовуючи ціль і порядок нарад.

По короткій дискусії над внеском на зміну порядку нарад і на вибір конґресової президії на Конґресі порішено держатися пропозиції конґресового комітету.

М. Січинський представив сенатора Дейвиса з Пенсилвенії, котрий у своїм привіті до конґресу ґратулює йому за боротьбу за ідеали свободи.

Адв. М. Пізнак представляє сенатора Ґуфія з Песилвенії, далі конґресмена Петрика Болдвина, сенатора Малонія з Конетикоту, конґресмена Фланерія, конґресмена Ф. Волтера з Пенсилвенії. Відповідаючи на їх привіти, Пізнак запевняє сенаторів, що український конґрес одобрює політику зброєнь, заряджену урядом.

Наступили англійські реферати: Д. М. Кисилиці, президента Української Католицької Молодечої Ліґи, Степана Шумейка й пані Марії Ґамбаль про український рух і американську невтральність, про повоєнні переговори й Україну та про допомогу американських українців для визвольних зусиль українців.

Тут наступила полуднева перерва. Пополудневе засідання відкрито відчитанням телеґрам і привітів з Европи, Канади й зо Злучених Держав.

М. Січинський представив сенатора Луїса з Каліфорнії; адв. Роман Смук конґресмена Сабата з Іллінойс, а адв. М. Пізнак конґресменку Каролайну О'Дей з Ню Джерзі, котра промовляла в своїм імени та в імени пані Рузвелтової, котра не могла звитися, бо була занята, далі конґресмена Рокефелера з Ню Йорку.

Предс. М. Мурашко заявив, що на салі є багато гостей, які можуть виголосити реферати: проф. Чубатого, полк. Клименка, проф. Григорієва, асемблимена Ярему, адв. М. Ваґнера, о. д-ра Кушніра, адв. В. Свистуна й Гуменюка (трьох останніх з Канади). Предсідник дає признання за працю коло скликання конґресу: д-рові Сіменовичові з Шікаґо, проф. Грановському з Мінеаполиса, адв. Пізнакові з Ню Йорку, адв. Маліцькому з Клівленду й адв. Кузеві з Дітройту.

Адв. Пізнак представляє Лоренса В. Роберта, начальника чужинецької дивізії Демократичної Партії, котрий приносить теж поздоровлення від почтмайстра Фарлія й його запевнення, що він симпатизує з ідеалами конґресу.

Д-р Л. Мишуга виголосив доклад про Україну, Польщу й мирові договори, М. Січинський про те, якої України ми хочемо, проф. В. Тимошенко про економічні можливости української держави.

Д-р Кібзей з Дітройту відчитав привіт мішиґанського сенатора Бравна, а асемблимен Степан Ярема представив нюйорського конґресмена Еделстейна.

Д-р Левицький прочитав резолюції, предложені конґресовим комітетом. Був один внесок на поправку одної точки, але по короткій дискусії ухвалено резолюції в редакції конґресового комітету.

Конґрес закрито в 7. годині вечером відспіванням українського й американського гимнів.

Вечором відбувся в авдиторії Готелю Вашинґтон величавий концерт, на котрому було повно публики, в тому числі багато американців. Хор під управою Кошиця співав знаменито.

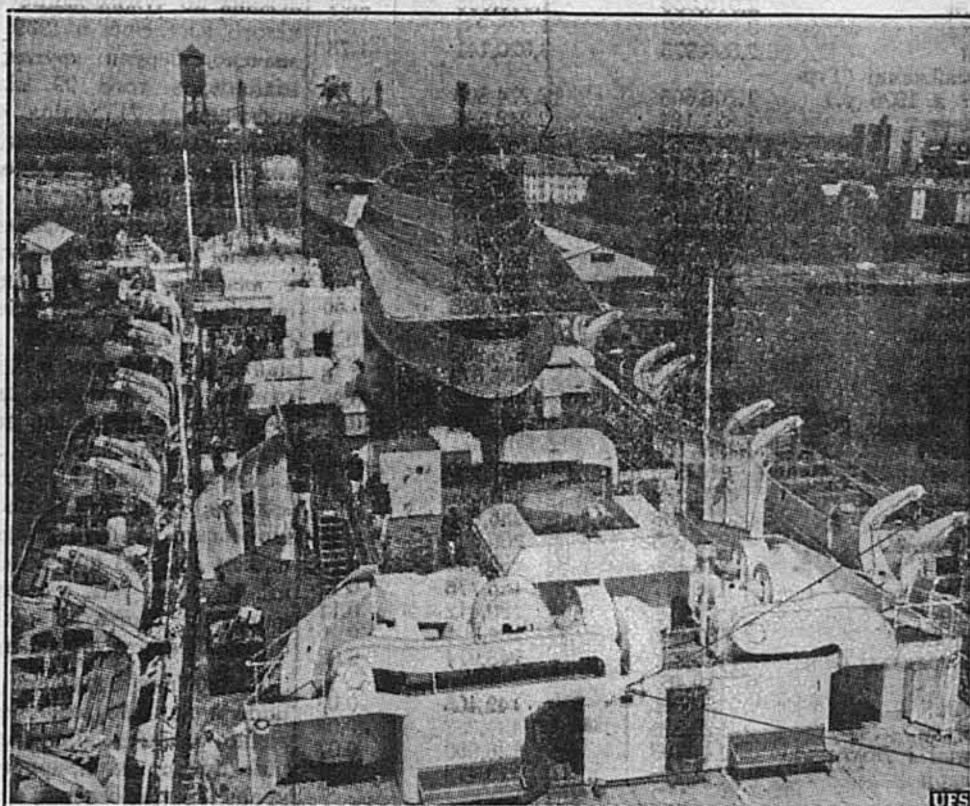
Місцева американська преса принесла про конґрес ширші звідомлення.

СПРАВА ЧУЖИНЦІВ РОЗБУРХУЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС.

ВАШИНҐТОН. — Обі палати американського конґресу займалися справою чужинців в Америці, при чому сенат дискутував над справою через цілих пять годин. Обі палати дістали багато проєктів у цій справі.

Дискусія виказала, що загальний настрій законодавців схиляється до реєстрації чужинців в Злучених Державах. Між іншими пропозиціями були внески на поборювання „пятих колюмн".

Конґресмен Дайес домагався від конґресу визначення його комітетові додаткових сто тисяч на розслід неамериканських акцій.

НАЙБІЛЬШИЙ У СВІТІ.
„Вид „Америки", нового лінійного корабля, що його будується в Нюпорт Нюз, Вірджінія, для федерального уряду.

НІМЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВЕЛИКІ ГОЛЯНДСЬКІ ВТРАТИ

БЕРЛІН. — Офіціяльна німецька новинкарська аґенція, „Де-Ен-Бе", доносить „з поінформованих жерел", що голяндська армія втратила в боях проти Німеччини 2,000 вбитих і ранених та що лише кількасот людей утратило життя в німецьких рейдах на Ротердам.

БУВША НІМЕЦЬКА КОЛЬОНІЯ ДАЄ ДОПОМОГУ АНГЛІЇ

Все біле населення території Танґаніки, що до світової війни належала до Німеччини, а від версайського договору була під управою Англії під наглядом Ліґи Націй, змобілізувалося на поміч Англії.

Кольонія має 30,000 квадратових миль простору, а з її населення 10,00 належить до білої раси, 33,000 до азійської, а 5,250,000 до тубильської.

ЛИСИ Й ЛІТАКИ

Довкола Осльо, столиці Норвеґії, нині окупованої німцями, є багато фарм, на котрих кормиться для торговлі сріблистих лисів. Коли почалася німецька окупація Норвеґії, німецькі летуни своїм летом так страшили лисів, що ці зі страху часто кусали себе взаїмно, а інколи навіть загризалися на смерть. Фармери внесли жалобу до німецького уряду, і цей дозволив їм подавати сиґнали летунам, щоби вони облітали такі фарми й не страшили лисів; фармери подають ці сиґнали, ставлячи на високих щоглах коло таких фарм відповідні прапорці.

ПОДАЄ ҐІТЛЕРІВ ПЛЯН НАПАДУ НА АНГЛІЮ

РИМ. Газета „Пополо ді Рома" подає, в який спосіб Гітлер плянує наїзд на Англію. Мовляв, він наперед знищить всякі військові обекти в прибережних містах і портах. Заподання походить від берлінського кореспондента цеї газети.

СУД ВИКИНУВ ПРОЦЕС ЗА 750 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ

Вищий суд стейту Ню Джерзі відкинув позов відшкодовання в сумі 750 міліонів долярів, котрого домагалася Говард-Вон Корпорейшен від кількох підприємств за нібито безправний продаж етильової газоліни.

Позов відкинено на тій основі, що позовник не предложив доказів, що пізнані роздобули формулу на виріб газоліни з великою силою беззаконними способами.

ЖІНКА АРЕШТОВАНА ЗА СМЕРТЬ ПОЛІЦАЯ

До одної поліційної стації в Бронксі, Ню Йорк, зайшла в четвер рано старша жінка й, подавши сержантові поліції своє імення, сказала, що вона застрілила свого чоловіка. Сержант вислав на вказану нею адресу детектива й цей знайшов там поліцая Вилієма О'Ніла, лежачого на землі без життя.

Пані Сара Вест, 78-літня мати пані О'Нілової, майже зовсім сліпа й глуха, сиділа на кріслі недалеко від тіла. Вона не могла нічого сказати про стрілянину. Пані О'Нілова, котра має 53 роки, оповіла поліції, що її чоловік прийшов з роботи коло 4. години зополудня й виходив з хати кілька разів, не кажучи, де йде. Вона бачила по його стані, що він виходив певно пити. Коли він прийшов домів коло 1. години в ночі й став говорити з її матірю, вона під впливом наглого імпульсу, схопила його револьвер, вбігла до великої кімнати й вистрілила до нього раз з револьверу.

Жінку увязнено.

АКЦІЯ ЗА РЕЄСТРАЦІЮ ЧУЖИНЦІВ ПОШИРЯЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Міський радний Чарлз Кіґен, демократ з Бронксу, вніс у міській раді проект міського закону про реєстрацію всіх чужинців.

За занедбання реєстрації пропонується гривну до 1,000 долярів і вязницю до року.

КУБА ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРОПАҐАНДИ.

ГАВАНА. — Кубанський уряд почав здушувати пропаґанду націстичних і комуністичних прихильників. Уряд звертається так проти пропаґанди в пресі й на радіо, як і проти пропаґанди листами.

РУЗВЕЛТ ХОЧЕ 50,000 ПІЛЬОТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила 391 голосами проти 1 новий закон про оборону краю, на основі котрого мається збільшити повітряну службу армії.

Рішаючим чинником для цеї ухвали була заява президента Рузвелта, що він хотів би вишколу 50,000 летунів до 1. липня 1941. року.

КАНАДА ЗА ВЕЛИКІ ВИДАТКИ НА ВІЙНУ

ОТАВА. — Канадійський парлямент заявився за збільшення фінансової допомоги для війни проти Німеччини.

На засіданні пропоновано на цю ціль ріжні суми; остаточно парлямент приняв цифру, що її запропонував канадійський уряд, себто 700 міліонів долярів.

ХОЧЕ ВСЯКОЇ ДОПОМОГИ АЛІЯНТАМ БЕЗ ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Пепер з Флориди поставив у конґресі внесок, щоби Злучені Держави дали аліянтам усяку допомогу, яка лише можлива без виповідання війни Німеччині.

Він хоче передовсім, щоби Злучені Держави продавали всякі воєнні матеріяли всім краям, на котрі напала Німеччина без провокації з їх боку.

ВИСЛІД ЗАВЗЯТИХ БОЇВ У ФЛЯНДРІЇ В ЗАВІШЕННІ

ПАРИЖ. — На полях Фляндрії ведеться жорстока битва, що може мати для війни таке вирішальне значіння, як битва над Марною 26 літ тому. Вислід її все ще остається в сумніві.

Битва перейшла вже в бої піхоти й артилерії. Аліянти пробують відбити назад наступаючу німецьку армію й зменшити німецький клин, що вбився в аліянтські лінії. Аліянти кажуть, що від початку протиофензиви їм уже вдалося зменшити цей клин на одну третину. В Парижі з того приводу вже навіть починають говорити про перемогу.

НІМЦІ ПЕРЕЧАТЬ АЛІЯНТСЬКІ КОМУНІКАТИ.

БЕРЛІН. — Урядові німецькі комунікати про ці самі бої представляють справу зовсім інакше. Комунікати, назагал здержані, не подають докладних інформацій про бої в Фляндрії, але кажуть, що німецькій армії вдається окружити північні аліянтські армії. Німецьке донесення подає вістку про заняття міста Ґент та про перехід ріки Шелдт. Німці теж заняли горби на півночі від Арра.

Обі сторони признають, що в цих битвах велику ролю відограють великі гармати.

СУПЕРЕЧКА ЗА ПОВІТРЯНІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Англійський урядовий комунікат говорить, що німці стратили від 10. травня, коли почалася „справжня війна", 1,500 літаків.

Зате Німеччина каже, що аліянти втратили від того часу „застрашаюче" число літаків, бо аж 2,400.

Париж каже, що аліянти зострілили 1,300 німецьких літаків, а 1,000 інших упало на землі з механічних причин, так що Німеччина вже не має тої переваги в повітрю, яку вона мала на початку війни.

АНГЛІЙСЬКА НАГІНКА НА ФАШИСТІВ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд арештував капітана Франца фон Рінтелена, що колись був головою німецького шпіонажу в Злучених Державах, а останніми часами представляв себе втікачем перед націстичним урядом.

Уряд далі веде арешти фашистівських симпатиків, хоча поліція не чіпає членів англійської фашистівської організації, що походжають перед своїм льокалем у Лондоні з фашистівськими відзнаками й поздоровляються по фашистівськи.

В Англії зросло занепокоєння Ірляндією, де останніми часами відкрито докази, що в Ірляндії висіли німецькі парашутисти.

ІТАЛІЯ ЗДЕРЖУЄ ВИЇЗД КОРАБЛІВ.

РИМ Італійський корабель „Наптунія", що мав виїхати з Генуї до південної Америки 24. травня, відложив свій виїзд до 21. червня.

Відїзд корабля „Рекс", призначений на 29. травня, відложено до 10. червня.

ШВЕЦІЯ ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

СТОКГОЛЬМ. — Шведський уряд заявив, що вже покінчив всі приготовання до евентуальної війни та що вся держава знаходиться вже на воєнній стопі.

Швеція плянувала змодернізувати всі свої сили в 1945. році, але загроза війни заставила її приспішити акцію.

Тепер уряд каже, що Швеція буде боротися „з усяким, хто би то не був"

ЗНОВУ ЗАПОВІДАЮТЬ РЕВЕЛЯЦІЇ.

БЕРЛІН. — Німецьке заграничне міністерство каже, що в німецькі руки попали бельґійські архіви та що воно виступить незадовго з новими ревеляціями про аліянтські інтриґи проти Німеччини.

ЗРІСТ ПОДРУЖ У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — В останньому році в Німеччині заключено 944,246 подруж та вродилося 1,633,078 дітей, або 174,821 подруж і 126,738 народин більше, ніж у 1938. році.

Статистичне бюро зазначує, що число подруж у цьому році видимо ще більше.

ПРОБУЮТЬ ПЕРЕКУПИТИ ІТАЛІЮ.

ПАРИЖ. — Урядовий комунікат розкрив факт, що від кількох днів між Італією й Францією ведуться переговори за модифікацію аліянтської протиконтрабандової системи та що вони скоро дібються якоїсь угоди.

Франція хоче облекшити бльокаду в користь Італії, звільнити порт Джібуті коло Етіопії та надати їй привілеї в Тунісі.

ДОНОСЯТЬ ПРО НІМЕЦЬКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ В УКРАЇНЦЯХ.

НЮ ЙОРК. — Евген Ковач, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", доносить до цеї газети телефоном з Черновець, що німецький уряд цікавиться створенням української держави та старається створити в Румунії осередок відповідного українського руху.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБМЕЖЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ В АНГЛІЇ

Погляд, що теперішня війна це не війна, а революція, дістав піддержку зо зовсім несподіваного боку, коли британський парлямент ухвалив без довгої дебати справді небувалий там закон, котрий завішує на час тривання війни громадянські вольности, і дає урядові право втягнути до армії кожну особу й забрати на державу всякий маєток.

Щоби зрозуміти глибоко революційне значіння цього закону, вистарчить пригадати собі, що власне англійці придумали й утвердили всі ці громадянські вольности, котрі від часу великої французької революції рознеслися вітром по Европі; що в Англії не було ніколи військового примусу з виїмком короткого періоду великої світової війни; та що в Англії приватну власність уважали все за ненарушиму. Уряд має тепер право забрати на державу всі воєнні приходи й має вповні право контролювати робітничу заплату.

Можна сказати, що з цею постановою Англія перестає бути демократичною країною в повному розумінню цього слова. Уряд має тепер диктаторську владу, а Англія під політичним зглядом буде тепер подібна до держав з тоталітарним устроєм, до Німеччини або Росії. Звісно, симпатики тоталітаризму готові підняти цей факт як доказ правильности їх поглядів, що тоталітарна держава вища від демократичної. На перший погляд ока воно справді так, але при ближчім огляді справи показується, що цей погляд треба значно окреслити. Англія стає щоправда диктаторською державою, але стає нею лише на час війни. По закінченні війни вона далі вертається до демократичного устрою. Між тоталітарним устроєм таких країв, як Німеччина й Росія, а теперішньою Англією така ріжниця, що англійський нарід не зрікся права ні можности закинути диктатуру й вернутися до повної демократії, коли йому цього захочеться. В Англії ще далі існує парлямент і в ньому признається свобода критикування уряду, і в Англії ще далі будуть відбуватися правильні вибори послів, як відбувалися досі.

Під політичним оглядом новий закон не є так революційним, як революційним є він щодо своїх революційних можливостей на інших ділянках. Коли англійський уряд думає контролювати робітничу заплату кожного робітника й забирати на державу кожний цент воєнного зарібку капіталістів і признає за собою право забрати на державу кожний маєток, то цим робиться в цілій системі приватної власности такі поважні виломи, що до старої системи ледви чи й по війні можна буде вернути. Що такого треба сподіватися, вказує передовсім факт, що за ці переміни заявилася передовсім британська Партія Праці, себто зорганізоване робітництво.

Рішення британського парляменту з одного боку каже, що існування народу є важніше, ніж свобода громадян підчас війни, а з другого боку, що існування народу є важніше, ніж приватна власність громадян.

СТАТИСТИКА ЛЮДОЖЕРСТВА І ШАХРАЙСТВА

„Ізвєстія" з 29. квітня принесли дальші висліди оброблення матеріялів перепису населення з 17. січня 1939 р. Між ними знаходимо і зіставлення чисельности більших народів СССР. Зазначено їх 50. Понижче подаємо статистичні дані лише відносно 35 народів, що мають понад 100,000 населення. Щоб зрозуміти їх належно, треба порівняти з відповідними числами попереднього спису населення.

Національність	Числа з 17. XII, 1926	Числа з 17. I, 1939	% цілого населення
Москвини	77,791,124	99,019,929	58.41
Українці	31,194,976	28,070,404	16.56
Білорусини	4,738,923	5,267,431	3.11
Узбеки	3,904,622	4,844,021	2.86
Татари	2,916,536	4,300,336	2,54
Казахи	3,968,289	3,098,764	1.83
Жиди	2,599,975	3,020,141	1.78
Азербайжанці (Турки? з 1926 р.)	1,706,605	2,274,805	1,34
Грузини	1,821,184	2,248,566	1.33
Армяни	1,567,568	2,151,884	1.27
Мордовці	1,340,415	1,451,429	0.86
Німці	1,238,549	1,423,534	0,84
Чуваші	1,117,419	1,367,930	0.81
Таджики	978,680	1,228,964	0.72
Кірґізи	762,736	884,306	0.52
Народи Дагестану	788,098	857,371	0.50
Башкіри	713,693	842,925	0.50
Туркмени	763,940	811,769	0,48
Поляки	782,334	626,905	0.37
Удмурти	„	605,673	0.36
Марійці	428,192	481,262	0.28
Комі (Зиряне, Вотяки?)	(226,383 504,187)	408,724	0.24
Чеченці	318,522	407,690	0.24
Осетини	272,272	354,547	0.21
Греки	213,765	285,896	0.17
Молдаване	278,905	260,023	0.15
Карели	248,120	252,559	0.15
Каракалпаки	146,417	185,775	0.11
Корейці		180,412	0.11
Кабардинці	139,925	164,106	0.10
Ленінґрадські фіни	(115,234	143,074	0.08
Фіни	19,467)		
Естонці	154,666	142,465	0.08
Калмуки	129,321	134,327	0.08
Лотиші і Лотгальці	141,703	126,900	0.07
Болгари	111,296	113,479	0.07

Не зазначені тут 15 менших народів та ще менші, стягнені до одної ґрупи під загальним зазначенням „інших", що числить 807,279 осіб, творять разом ніби 169,519,127 осіб. Ціле населення разом виносить ніби 170,467,186 осіб. Даних відносно приблизно одного міліона осіб ще не оброблено, бо перепис на далекій півночі переведено трохи пізніше. Але загального образу національного складу СССР це очевидно не міняє. Значно більше значіння має властиво те, що при переведенні останнього перепису на статистичні засади попереднього багато уваги очевидно не зверталося. Отже й вартість порівняння їх може бути лише відносна. „Комі" було означення, наприклад, не народа, а автономної республіки, де мешкали зиряне разом з іншими народами. Вотяків не було поміж народами, що числять понад 1000,000, отже до них додано якусь іншу етнічну ґрупу, теж саме сталося очевидно й з удмуртами. Яку засаду ужито тепер для виокремлення українців від сусідніх народів, а перед усім самих москвинів, також невідомо.

Нема також властиво ніякої можности перевірити, чи результати навіть самого перепису людности відповідають хоч приблизно дійсности, також мало можности існує перевірити чисельне відношення поміж поодинокими етнічними ґрупами. Відносно того, що подані числа в більшій чи меншій мірі сфальшовано відповідно до потреб московського уряду, нема властиво ніякого сумніву. Зрештою знаємо добре, як робиться „статистику" в державах, де одна нація гнітить інші. Коли перепис населення в 1926 р. мав відносно досить значну наукову вартість, як це ствердили й деякі українські вчені, то переревести перепис у 1939 р. московський уряд фактично вже не міг, навіть колиб хотів це зробити, бо бюрократичний апарат було вже надто здезорганізовано, як це зрештою довела й попередня спроба перепису, яку ніби ударемнили „вороги народу". Чи самий московський уряд знає справжнє число советського населення, дуже сумнівно, бо кожний місцевий уряд фальшував і на власну руку, але нема ніякого сумніву, що й загальне число населення безмірно перебільшено.

Тимчасом не лишається властиво нічого іншого, як досліджувати „офіціяльно" подані числа. І треба перед усім ствердити, що московський уряд справді має сумну відвагу оголосити числа, які свідчать про справді людожерне тноблення поневолених націй. Ціле населення СССР в 1926 р. виносило, беручи кругло, 147 міліонів, з того приблизно 78 міліонів москвинів і 69 приналежних до чужих націй, число цілого населення в 1939 р. означено, беручи кругла, 170 міліонів, з того 99 міліонів москвинів і 71 міліон чужонаціонального населення. Таким чином зросло московське населення протягом 12 років о 27, а чужонаціональне населення лише о 3 відсотки, що є властиво при продовженні сучасної московської політики супроти поневолених націй майже рівнозначним з їх вимиранням. Та обставина, що саме українці, нація, що замешкує найбільш родючі землі СССР, втратили абсолютно 3 міліони, доводить найкраще, що московський уряд винищує цілком свідомо поневолені нації, а перед усім український нарід, що стоїть на чолі їх у боротьбі проти Московщини.

Колиб цих 3 міліони українців й не було винищено фізично разом з цілим можливим природним приростом українського населення в межах СССР, а лише записано почасти до московського населення, то й це справи поважно не міняє, бо це свідчить, що український нарід поставлено в межах СССР перед вибором, московщитися чи гинути. З своїм наміром українців винищити московський уряд, як бачимо, ані трохи не криється. Це він тепер тим менше потребує, що Західню Україну і Білорусь вже здобуто, отже ніякі брехні про советський рай в Україні тепер вже непотрібно. Навпаки, населенню, „визволеному з кайданів польського капіталізму", говориться цілком виразно, що в кайданах московського імперіялізму треба гинути чи московщитися. Поміж західніми і східніми українцями тут ніякої ріжниці нема і не може бути.

Не багато краще ведеться в московському ярмі і іншим націям. Казахи, наприклад, нарід, що живився майже виключно з скотарства, вигинув на одну четвертину з голоду по „колективізації" худоби разом з цілим належним природнім приростом протягом 12 років. На місце винищених голодом та переслідуваннями напливає негайно московська іміґрація та насиляється переселенців з інших національних республік. Самих українців було там в 1926 р. 860,822, національні меншини творять в Казахстані майже половину цілого населення. В Азербейджені на 3,209,727 осіб населення є 934,922 чужонаціонального населення. В Грузії меншини творять понад третину населення. В Азбекістані — майже четверту частину його. Який відсоток творять тепер національні „меншини", себто панівні москвини і жиди, в Україні, навіть приблизно не можна сказати, бо вже в 1926 р. поза межами УССР мешкали 7,873,331, з яких ніби лише 5,276,787 уживали мову „своєї етнічної ґрупи", що є очевидною брехнею, бо майже ціла українська етнічна ґрупа в межах СССР є хліборобською, мешкає окремими селами і з москвинами майже не перемішується.

Цинічне проголошення „статистики" національностей в СССР доводить виразно, що московський уряд втратив кожну надію на якесь порозуміння з чужими націями і хвалиться отверто перед москвинами досягненнями „сталінської національної політики", потребуючи більш ніж колись під тримання всіх сил московського імперіялізму. Про Европу він тепер потребує дбати менше ніж колись. Інше питання, чи отвертість Кремля перед самими поневоленими націями не є завчасною. Зрешто й війна ще не скінчилася і невідомо ще, чим скінчиться.

Тим часом можемо справді числити менше ніж колись на сприятливий для нас розвиток европейських подій. Війна зосередилась тим часом на заході Европи. Але на цинічне проголошення пляну московського уряду знесилити і знищити Україну та інші поневолені нації, на чолі яких вона стоїть, можемо відповісти лише так, як відповідає ціла наша нація в московськім ярмі, твердим рішенням здобути за кожну ціну незалежну державність України та дальшим зміцненням боротьби проти Московщини.

Коли офіціяльна статистика московського людожерства на землях поневолених націй буде відома Всеукраїнському Конгресові, вона мусить бути предметом його окремого найбільш рішучого протесту перед цілим світом. І цей протест повинен бути першим кроком і початком найширшої і найбільш енергійної протимосковської акції, що має обєднати всі живі сили української нації. Най же не знайдеться ніодного українця, який не взяв би чинної участи в цій боротьбі, який відмовився би підтримати її грошевою жертвою на визвольну боротьбу. На місце тих трьох міліонів українців, яких Московщина скреслила як неіснуючих, повинні стануть інші, що продадитимуть боротьбу далі аж до побідного кінця.

К. Волинський.

СУДЬБА БЕЛЬҐІЇ

Німецька армія знову в Брюселі, Антверпені та Лювені. І знову цілий бельгійський край покривається руїнами — як в 1914 році.

Тут і там виринають здогади, що Бельгія могла була уникнути теперішньої судьби. Деякі скидають вину за долю країни на Леопольда III., молодого, повного енергії короля Бельгії. В 1936 р. Леопольд фактично позбувся французького військового союзу, що був підписаний ще в 1921 році. Він привернув Бельгію знову до стану зперед 1914, цебто до перманентної невтральности. Німеччина обіцяла не нарушувати бельгійської території, й молодий король їй вірив. І тому, боючись загарбувати свою державу у війну, він відмовився, як тверджять тепер алянти, від співпраці з англійським та французьким військовим штабом. Він мав рівнож відмовитися від французької помочі в будуванні граничних фортифікацій, що мали творити бельгійську лінію Мажіно.

Історія повторяється.

Історія ніби має бути найбільшою вчительською життя. Проте, вона мало вчить, бо люде часто повторюють ці свої помилки. В 1839 році пять европейських держав, Прусія, Франція, Англія, Австрія та Росія, визнали т. зв. „перманентну невтральність" Бельгії. В 1914 р. німецький амбасадор назвав її це „шматком паперу".

Король Леопольд, вірний наслідник свойого батька Альберта І., будував мілітарну силу Бельгії, однак, як сказано вище, не хотів звязувати себе надто з Францією. Це тимбільше, що в 1936 р. у Франції рядив т. зв. „народний фронт", піддержуваний явно комуністичною Москвою. Тому він вихопився з французької опіки, а це знову привітала Німеччина. В жовтні 1937 р. Гітлер загарантував ненарушимість Бельгії. Але 10. травня 1940 р. напав на Бельгію зо своїми панцирними дивізіями і літаками. Нині, ситуація Бельгії є далеко гірша від тої, що стрінула Бельгію в серпні 1914 р. Та коли в 1914 р. були хоч будькі „причини" до німецького наїзду, бо Кайзер поставив ультимат. І щойно тоді, коли король Альберт відмовився перепустити німецькі війська через свою територію, німецькі війська заляли Бельгію. Тепер зо всім не було. Гітлер зо своїм „бліцкріґом" уже був в половині Бельгії, коли в Берліні заговорили про „протекцію" Бельгії перед — Англією і Францією.

Король Леопольд, тому чотири роки, так пояснював свій крок: „Всякі союзи для нас некорисні, хочби тому, що поміч прийде все запізно й ми будемо змушені воювати самі".

Тепер критику політики Леопольда квестіонують його осуд, бо як німці заатакували Бельгію, то Англія та Франція зробили все, що могли.

Ще інше питання виринає у звязку з цею справою. Алянти вправді післали свої сили проти німців на бельгійський фронт, але через те не могли оборонити Седану. Мабуть тому, що звідтам французи стягнули резерви під Намур і Ліеж, так, що цей сектор був легкий до здобуття.

Загально приписують, що крок Леопольда з 1936 року значно ослабив оборонну спроможність Бельгії та цілого алянтського фронту.

Німецький міністер пропаганди Гебельс старався обороняти зломання бельгійської невтральности. Казав, що бельгійці будували укріплення тільки з німецького боку, а не робили цього з французької сторони. Тепер ситуація така, що повна незалежність Бельгії може бути привернена тільки тоді, коли алянти побідять Німеччину, бо коли будуть побіджені, то в Брісель не буде сидіти король Леопольд, а тільки якийсь бельгійський Гаха.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(55)

Ярема вдивився в Бихівця, як шакаль. Та вмить, коли Биховець останні слова договорював, кровожадна лють перемінилася в нього в білий, безпорадний переляк. Биховець знав свого пана й зрозумів, що нема йому чого лякатися паля.

— Говори, вашмосць, що бачив й про що довідався! — вистогнав Ярема, опадаючи на крісло.

— Аж до Чигирина й до моєї розмови з його милістю паном Зацвилоховським усе було в порядку. Правда, люди мої по Чигирині розбившися, вернулися вже не ті, що були. Я думав, що це їм від випивки так очі заблищали.

— Ви думали... — пробував іронізувати Ярема.

— Так, я думав і цілий день крізь степові буряни, та безпуття продираючись, я нічого по людях не помічував такого, чогоб треба було лякатися. Щойно нічно, коли ми вже до Омельничка наблизилися, як місяць за хмару сховався, хтось свиснув й у туж мить звідусіль піднявся татарський клич: „Гала! Гала!" Не вспів я й оглянутися, як хтось мене по потилиці здзілив і я втратив притомність...

— А може це справді були татари, що вас необачних у степу застукали?

— Які там татари! Надто обережно й як походний звичай каже, прорвали з степом. Про засідку не могло бути й мови. Зрештою, я дуже скоро переконався, які це були „татари"...

— Ах, каналії схизматицькі! — знову заскреготів зубами Ярема.

Проковтнувши образу під адресою „схизматиків", пан Бихонець продовжав:

— Прокинувся я тутже, де й упав з коня, але яке було моє здивування, коли замісць людей з нашої двірської міліції, побачив реєстровиків чигиринського полку та низівців, яких я зразу приняв за напасників.

— Значить, не так то вже обережно ви їхали, коли ті люди могли знайтися в вашому сусідстві? — не дарував Ярема.

— Ваша світлосте! Там у степах, не трудно крізь цілий татарський чамбул продертися, але крізь власну ребелію там комар уже не просмикнеться! Вже з Чигирина починаючи ребелія голову піднесла й мов полумя все довкола огортає.

— Бачу, що вашмості ще досі душа в пятах сидить...

Ще раз образу проковтнувши, продовжав Биховець:

— Ті, серед яких я очуняв, належали до почту пана Хмельницького. Небаром привели мене перед нього. Привітався зі мною, як здавним знайомим, розпитав про це й те, та коли ми до вечері засіли, причвалав до вогнища наш такиі Несторенко з двома нашими людьми й тут же, моєї приявности не соромлячися заявив, що по одержаним в Чигирині вказівкам, вони до Омельничка наблизившися княжих собак, тобто наших старшин перерізавши, з кіньми й амуніцією та вирваними з моєї пазухи листами до послуг пана Хмельницького ставляться...

— Не збентежило їх те, що вас живим застали?

— Де там! Несторенко, мені з єхидністю, в пояс поклонившися ще й вихвалявся, що пана Бихівця не зарізав, а тільки причмелив, бо може в ньому християнська душа прокинеться й до своїх пристане...

— І ваша „християнська душа" прокинулася?

— Відповіддю на це питання є хіба моя приявність перед вашим обличчям. Яж хіба знав про це добре, що за втрату міліції ви мене по не гладите. А коли вернувся...

— Знаю, знаю... то або на палі або на старостії сидіти.

— Ваша воля. Саджайте хоч на одно хоч на друге, але передтим мене вислухайте.

— Слухаю.

— Неприємно це було пану Хмельницькому слухати й був момент, у якому він мабуть пожалував, що я таки в живих остався. Та потім щось подумав і Несторенка відправивши, листи, що їх від мене взято передав свому конюшому не читаючи, мовляв доручи тим, до кого вони писані. Мене зате запитав, чи я до нього від вашої світлости листа не маю.

— Щож ви йому сказали?

— Все те, що ваша світлість зволили мені доручити.

— А він?

— А він, вечері зі мною докінчивши, відіслав мене на нічліг, на ранок листа до вашої світлости заповівши.

— Ну і що?

— Ранком уже лист був до вас готовий, а коли я сам відмовлявся його вести, дав мені шістьох своїх людей, з якими я оце й приїхав.

Ярема задумався, а по хвилині запитав:

— А вашмосць знаєш, що в тому листі?

— Не знаю.

— Гаразд

Ярема піднявся й довго ходив по кімнаті. Нараз спинився перед Бихівцем і свердлуючи його очима, запитав:

(Дальше буде).

У печерах в Уральських горах знаходяться ледові кристали 18 цалів повздовж. Вони мають бути найбільші ледові кристали на світі.

Золото, коли його змелеться на дрібненький порошок, є темно-червоне або чорне.

МЕМОРІЯЛ КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО УРЯДУ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ У СПРАВІ ДЕРЖАВНОГО ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Представники американсько-українських політичних, брацьких і культурних організацій, зібрані на Конгресі Американських Українців у Вашингтоні 24-го травня 1940-го року, вислухавши звітів і докладів про поневолення українського народу в Европі, вважають своїм обовязком — в часі, коли цей нарід не має сам змоги вільно сказати про себе слово на своїй землі — підняти голос в обороні його права на вільне, самостійне, державне життя, та заявити, що український нарід боровся, бореться та буде боротись за державну незалежність України так довго, поки її не здобуде.

I.

Остання світова війна 1914—18 рр., яка велась теж і за перемогу демократії й за самовизначення народів, принесла визволення чехам, словакам, полякам, хорватам, словінцям, фінам, естонцям, латишам, литовцям й іншим народам. Тільки український нарід не здобув собі незалежности, хоч завзято за неї боровся і в цій боротьбі поклав величезні жертви. Договори в Версаї й Ризі та рішення Ради Амбасадорів у Парижі, в березні 1923-го року, віддали сорок міліонів українців під панування Росії, Польщі й Румунії, а в 1939 р. та частина української території, що входила в склад Чехословацької Республики, попала під мадярську окупацію.

У тому самому 1939 році, наслідком нового вибуху заборчости диктаторських держав, український нарід знайшовся у девядесяти відсотках в межах і під утиском Росії, що прибрала назву Союзу Совєтських Соціялістичних Республик (С.С.С.Р.). Менші частини його території опинились під німецьким, мадярським і румунським тоталітарними режимами.

Окупована ось так чужими державами українська етнографічна територія лежить між 43° і 54° північної ширини і між 21° і 50° східньої географічної довжини (від Ґриніча). Простір цеї території обіймає 362,162 кв. миль (938,000 км²) землі, яка являється найкоротшим сухопутним шляхом зо Західньої Европи в Середню Азію й Індію і тягнеться від гір Карпат аж по Кавказ. На тій землі було в 1931 р. 42,952,000 українського населення. Усього населення є тепер на тій землі до 60 міліонів душ, з чого українці творять 70.3%, росіяни 15%, жиди 5.8%, поляки 4.5%, німці 1.3% а інші 3.1%.

Та українська етнографічна територія є тепер під такими окупаціями:

Союз Совєтських Соціялістичних Республик держить при собі подавляючу більшість української території, а хоч централістичний уряд у Москві надав більшій частині цеї землі назву Української Радянської Соціялістичної Республики, то по суті позбавив її всякої автономії. Недавно прилучені до неї міліони українців у Західній Україні поставлені під такий самий централістичний режим.

Румунія держить українські частини Буковини і Басарабії, Мадярщина Карпатську Україну, Німеччина Лемківщину, Холмщину і Підляшша, а Словаччина Пряшівщину.

Ось ті українські землі, що є під чужими державами, становлять етнографічну і географічну цілість. Вони доповнюють себе також і під економічним оглядом, а господарські багатства України творять природню економічну підставу для її самостійного державного життя. На українських землях находяться, як відомо, великі поклади вугілля, залізної руди, манґану, соли і джерела нафти. Україна відома теж зо своєї збіжевої продукції, управи цукрових буряків, бульби і кукурудзи, також з годівлі худоби.

Та хоч українська етнографічна територія має і під економічним оглядом усе те, що потрібне для самостійного, державного життя, то проте на всіх українських землях нема ніде української влади, вибраної свобідно українським населенням. Є там чужі уряди, втримувані насильством і терором.

II.

На тій території, на якій тепер живе український нарід, існувала вже тисячу років тому українська держава. На протязі довгих століть ця держава обороняла себе й Европу перед наїздами кочових орд Азії.

За ввесь час існування цеї держави, її лад опирався на принципах політичної волі. Так само було й пізніше, коли та держава відроджувалась. У середновічні влада українських князів і королів була обмежена законами і вічами. На початку нових віків український нарід створив демократичну Козацьку Республику з виборним головою держави. Після світової війни українці зорганізувались у дві республики, з демократичним устроєм і з забезпеченням прав усіх національних, релігійних і політичних меншин. У січні 1919-го року ці дві республики обєднались у Києві в одну українську державу, яка після завзятої оборони впала під ударами двох диктатур: польської й совєтської. Українські землі опинились тоді вцілости під чужими владами.

III.

Завоювавши насильно Україну, московський комуністичний уряд скасував її самостійність і насильно включив у склад Росії. Рівночасно совєтська влада й армія пограбували цю найбагатшу хліборобську країну в Европі до того, що там вибух в 1921-22 роках небувалий голод. Совєтське правительство старалося закрити цей факт від допомогових акцій Фрідйофа Нансена і Герберта Гувера, як це виявлено в офіціяльних звітах тих допомогових установ.

Большевицька господарка довела населення України до нечуваного зубожіння. Хоч населення жило в нужді, московський уряд далі вивозив з України в Росію і за кордон плоди української землі, як і природні багатства. Наслідком того в час насильної колективізації українського сільського господарства, в роках 1932-33, другий великий голод спричинив смерть чотирьох до пятьох міліонів українців, як це, всупереч совєтським запеченням стверджували такі відомі американські кореспонденти іписьменники, як Вилїєм Чеймберлин, Карвет Веллс, Волтер Дюранті й інші.

Напротязі свого 20-літнього панування большевики підчинили московському центрові всі ділянки українського громадського життя. Хто опирався, тих винищували терором. Таким чином тисячі українських провідників, між ними визначні поети, письменники і вчені, згинули розстрілені або заслані в тюрми чи на Сибір.

Цей утиск, диктатуру, визиск і нужду совєтська армія принесла в 1939-му році також на Західню Україну. Вістки відтіля показують, що й там почались масові арешти, заслання й розстріли та настало загальне зубожіння.

Панування Польщі над сімома міліонами українців позначилось скасованням громадських прав, що були забезпечені меншостям Польщі міжнародніми договорами та власною конституцією польської держави. Пів-тоталітарний польський режим не допускав українців на урядові становища, кольонізував насильно українські землі поляками та визискував населення спеціяльними податками. Він винищував навіть українську культуру. З 14 українських катедр на львівському університеті, 16 українських середніх і 3,662 народних українських шкіл, які існували на тій території під австрійським пануванням, залишилось під Польщею усього тільки 4 середні школи і 120 народніх.

В 1930-тому році польський уряд перевів ганебну „пацифікацію" Західньої України, підчас якої знищили кілька тисяч українських кооператив, читалень, молочарень і приватних будинків, вбили серед нечуваних тортур кількадесять осіб та в нечуваний спосіб побили батогами кілька тисяч українських селянських діячів, священиків, вчителів і кооператорів. Про це обширно писали ґазети усього світу; справа найшла свій відгомін у британійськім і канадійськім парляментах, а теж і в Лізі Націй, на жаль, без ніякої дійсної зміни трагічного положення українського народу в Західній Україні. Щобільше: від того часу польська влада повторювала подібні варварські пацифікації у ріжних околицях Західньої України. А перед самим розвалом Польщі безправно закрито, розібрано або просто розвалено коло 150 українських церков у Холмщині. Навіть у часі польсько-німецької війни польське військо розстрілювало безборонних українців та нищило й палило цілі українські села.

В Румунії щойно в останньому часі уряд признав українську народність. До того часу там забороняли вживати української мови в школах, урядах, судах, а навіть церквах, а за вияви українства тяжко карали.

В Карпатській Україні мадарська окупація зазначилась тортурами і розстрілами без суду оборонців незалежности краю, знущаннями і запроторенням в концентраційні табори українських діячів та повним знехтуванням прав українського народу.

IV.

Не зважаючи на отсей терор і утиски окупантів, український нарід ніколи не переставав боротись за своє визволення. Він не тільки боровся проти поневолення, але й приготовлявся до самостійного, державного життя. Де не було доступу до українських шкіл, українські народні маси здобували знання самоосвітою. Тисячі української молоді, прогнаної з Рідної Землі, вчилися у високих школах поза межами України. Навіть в часах найтяжчих окупантських режимів українське громадянство старалося використовувати кожну, навіть найменшу, спроможність економічної й політичної організації власних сил.

Таким чином утиски окупантів не зломили українського народу. Навпаки, вони закріпили в ньому бажання стати вільним. І виявили наглядно, що окупанти українського народу не всилі викоринити з душі українського народу змагання до здобуття власної держави. Саме у цій боротьбі з окупантами, український нарід виховав цілі покоління борців, свідомих своєї мети, що певно будуть далі боротись за незалежність України.

V.

Відсутність незалежної держави на українських землях це одна з причин неспокою в Европі, а тим самим і теперішньої війни. Поки український нарід не буде господарем на українських землях, доти природні багатства України будуть далі предметом боротьби між її сусідами, що далі будуть змагатись за поширення її коштом. Кінець тій боротьбі зможе покласти тільки український нарід, створивши на своїх землях власну державу.

На ці обставини американські українці звертали на протязі останніх 20 років увагу американського громадянства і цілого світу. Вони вказували, що колиб Україна існувала як самостійна держава, тоді російський, польський і німецький імперіялізми не малиб вигляду на поширення, бо проти них стоялаб українська держава. Таким чином Україна булаб стабілізаційним чинником европейського миру, бо спинялаб розгін сусідніх імперіялізмів і виконувалаб функції мирного посередника в господарських відносинах між промисловим Заходом і хліборобським Сходом. Природні скарби України перестали би бути предметом імперіялістичних аязіхань її ближчих і дальших сусідів, а сталиб доступними для всіх народів на основі вільної торгівлі й договорів.

Тому саме, направлення великої історичної несправедливости шляхом відновлення української держави, є не лише в інтересі українського народу, але і в інтересі певного та постійного миру в Европі.

Ми певні, що українська держава буде відновлена на засадах народоправства, повної свободи і рівноправности національних меншин та признання повного права сусідам України на державну самостійність на їхніх етнографічних землях. Суперечки з сусідами будуть вирівнані обопільним порозумінням, а це витворить ґрунт для дружнього співжиття між ними й Україною.

Український нарід не посягає на чужі землі. Він прагне мирної співпраці з своїми сусідами на основі рівноправности. Але як довго йому будуть відмовляти право на вільний розвиток, доти він буде примушений далі боротись за своє існування.

Сьогодні тільки в Злучених Державах Америки існує можливість говорити про цю важну справу отверто, свобідно і правдиво. Тому ми підносимо її тут і апелюємо до нашого уряду, щоб він у своїй діяльности в користь мира і при майбутніх міжнародних переговорах підтримав слушні змагання українського народу до створення незалежної, народоправної держави на тих землях, де українці творять більшість.

Вашингтон, Д. К., 24-го травня 1940.

СПАРАЛІЖОВАНИЙ СТРИЙКО ПЕРЕВІВ 4 НОЧІ З ТРУПОМ БРАТАНКА

З міста Атабаски в Канаді доносять про слідуючу подію, що скоїлася в тамтейшім дистрикті при кінці квітня, на фармі, 5 миль на схід від згаданого місточка. Там мешкали разом у шеку при дорозі спаралізований стрийко, Вилїєм Пекем, 84 літ, з 52-літнім братанком Албертом Пекем. В суботу пополудні 27. квітня Алберт Пекем нагло помер, упавши на підлогу. Старший Пекем, що сидів у кріслі цілком спаралізований і майже безпомічний, не міг вийти на двір, щоб закликати когонебудь на поміч. Потрапив він лиш, при надлюдських зусиллях, пересунути крісло туди, де була поживa. В той спосіб перебув він з трупом братанка сам-на-сам 4 ночі і 3 дні. В середу 1. травня вдалось старому Пекемові піднестись з крісла і послугуючись кріслом, видістатись з хатини на двір. Там почав він кликати з цілої сили по поміч. Його крик почули діти на сусідній фармі фармера Шенка, який прийшов до Пекема і побачивши що сталось, повідомив кінну поліцію. По похороні молодшого Пекема, поліція заопікувалась спаралізованим старцем.

Тітка принесла цілу коробку чоколядок. Мати сказала Івасеві, що не дасть йому нічо з того, тому, що він невмивався. Коли вмие руки, дістане одну чоколядку, коли й лице, дістане дві. Івась не сказав нічого, а спокійно пішов до умивальні. Після доброї хвилі вертає й каже:

— Мамо, я викупався цілий, прошу мені дати ціну коробку чоколядок.

Згода, приведіть!

— Позичте 500 зл.

— Добре, але дайте запоруку, що віддасте.

— —Даю слово чесної людини.

— Добре, приведіть її!

З ДНЯ

СПОСІБНІСТЬ РІШАТИСЬ.

Кажуть про нового начального вожда аліянтських військ, ген. Вейґана, що вміє скоро рішатись. Людям, що щось знають, рішатись нераз дуже важко. Лиш ті, що мало знають, рішаються дуже скоро. Каже наша приповідка: дурневі море по коліна. Зате ті люди, що дивляться на справу зо всіх сторін, передбачають перешкоди, рішаються поволи, а нераз цілком не можуть рішитись.

Вміння скоро рішатись, передбачаючи добро і зло, це дуже важна річ. Без того в критичних хвилях важко виплисти наверх. Провідники, що в важних хвилях не вміють скоро рішатись доводять справу до загибелі.

„ТАК" АБО „НІ"

Здається це Ніцше сказав, що „світ належить до тих людей, які вміють сказати ні". Звичайно чоловікові важко сказати „так", або „ні". Серед нас теж є чимало таких, яким важко давати рішучу відповідь. З Канади походить цей жарт: Один канадійський лікар говорить по телефоні до українця-пацієнта. Говорить пів години, аж чоло потом вкрилось. Нарешті замикає телефон і важко віддихає. Його помічниця питає, про що він говорив. Лікар відповідає: „Я питав його, чи він має в шлунку болі; а йому забрало пів години, щоб відповісти „так".

І ТАК І НІ.

Скільки разів ми вагаємось, коли нас спитають, чи ми хочемо чогось? Відповідь звичайно буде, що ніби хочемо, ніби не хочемо; якось то буде, не журіться; та хочемо, але не конче, не турбуйтеся. Подібна відповідь буде, коли нас запитають, чи ми чогось не хочемо: Та ми ніби не за те, але і не є проти того; чого? нехай, воно може і так; робіть як думаєте, ми на все згодні.

Колиж хтось настоюватиме, щоб ми виразно сказали, чи хочемо чогось, чи ні, то нам забере пів години, як тому пацієнтові, заки ми видушимо з себе так, або ні. Найприємніше для нас залишити справу неясною; залишити за собою якусь фірточку, через яку можна булоб вицофатись з даного рішення і змінити його. Символом нашої психіки повинен бути — великий знак питання.

„МОРЕ ПО КОЛІНА".

Одначе по другім боці нерішучости є занадто поспішна „рішучість", яку так добре характеризує наша народня приповідка, що „дурневі море по коліна".

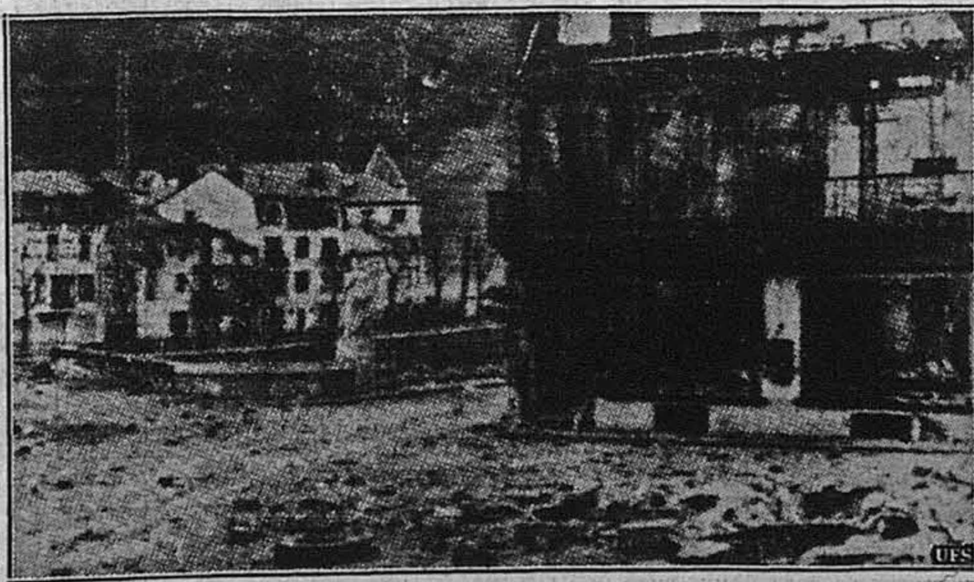
Життя складне, воно пливе поміж одною небезпекою і другою. Ці небезпеки змушують чоловіка бути на поготівлі, застановлятись над справами і все держати моральну волеву машину готовою до чину. Бо тільки чоловік засне, а вже заїхав в нечинність, опаліcть, „чухрайство". Колиж зненервується і занадто поспішить з рішенням, диви, а заїхав в — „море по коліна".

До речі тут нагадати, що такі слова як „чухрайство" і „чухрайці" придумав відомий гумористичний письменник Остап Вишня. Він відкрив таке одне племя, що звалось „чухрайцями". Воно так звалось тому, що кожний член цього племени мав звичку чухатись у потилицю. Навіть новонароджена дитина замісць зачинати життя криком, зачинала від того, що чухала себе в потилицю. Те племя мало ще одну прикмету: все спізнялось. Воно раз хотіло влаштувати свято Шевченка, каже Вишня, і радилось, радилось так довго, доки не пройшов час на такі свята. Тоді те племя давай робити подання до влади, щоб продовжити рік до тисячу днів.

НЕРІШУЧІСТЬ.

Така нерішучість пробивається серед нас не лиш в особистім житті, але й у важніших справах, зокрема політиці. Війна, як казав Клявзевіц, це збройне продовжування загранічної політики: народи не можуть себе переконати словами, починають „переконувати" себе зброєю. Теперішні війни є „блискавичні". Такимиж „блискавичними" є заграничні політики всіх народів. Кожний нарід мусить з шаленою скорістю орієнтуватися в положенні і приймати певні рішення; мусить вміти одні речі відкидати, інші приймати; мусить вміти говорити „так", або „ні". Хто цього не робить, тому події перебіжуть понад голову. Він стає предметом, яким орудують інші, а він сам не має жадного впливу на події.

Але хто приймає якісь рішення, може в рішеннях помилятись. Зо страху перед помилкою не можна стояти нечинним. Найбільшою помилкою на світі все буде нечинність.

ФРАНЦУЗЬКЕ МІСТО СЕДАН ПО ЗАХОПЛЕННІ ЙОГО НІМЦЯМИ.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ДЖАМЕЙКА, Н. Й.

Гром. М. Костишин переслав через Обєднання $5 на Український Конгрес у Вашингтоні.

Пята клепка.

— Пане майстре! Вам бракує пятої клепки — сказав челядник боднарського майстра, подаючи йому клепку.

ДЕПУТАТИ У ВЕРХОВНУ РАДУ УРСР ІЗ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

24-го березня відбулися в Західній Україні вибори депутатів до Верховної Ради СРСР та УРСР.

До Верховної Ради УРСР вибрано 80 депутатів, з них чоловіків 63 і жінок 17. Членів і кандидатів у члени ВКП /б/ серед вибраних депутатів є 20 осіб, безпартійних 60.

Бюлетенів, визнаних дільничими виборчими комісіями не дійсними, на підставі ст. 80. „Положення про вибори у Верховну Раду, УРСР" було 5,957. Бюлетенів, у яких закреслені назвища кандидатів, було 89,356.

По областях ці бюлетені розділюються таким чином:

По **Дрогобицькій області:** недійсних 799 і з закресленими назвищами кандидатів 12,281.

По **Львівській області:** недійсних 1,878 і з закресленими назвищами 19,661.

По **місту Львові:** недійсних 618 і з закресленими назвищами 7,723.

По **Рівенській області:** недійсних 59 і з закресленими назвищами кандидатів 10,117.

По **Станиславівській області:** недійсних 384 і з закресленими назвищами 19,757.

По **Тернопільській області:** недійсних 1,183 і з закресленими назвищами 18,238.

Депутатами до Верховної Ради УРСР вибрані такі особи:

Від **Волинської области:** Бешта Зінаіда Василівна — Турійська округа, Гончаров Григорій Іванович — Торчинська Округа, Денисюк Семен Авксентійович — Любомльська округа, Клімчук Леонід Йосипович — Камень-Каширська округа, Мізюк Андрій Іванович — Маневицька округа, Садошенко Федір Григорович — Луцька округа, Советніков Іван Герасимович — Ківерцовська округа, Хомчик Ірина Полікарповна — Горохівська округа, Шинкарук Авксентій Вікентійович — Ратновська округа, Шпрінцер Меер Пейсахович — Ковельська округа і Юхно Іларіон Кузьмич — Володимир-Волинська одруга.

Від **Дрогобицької области:** Шевчик Василь Іванович — Добромильська округа, Фегас Михайло Кирилович — Устрико-Долинська округа, Лінінська Ганна Тимофіївна — Турковська округа, Гісяк Марія Йосифівна — Сколевська округа, Ільніцкий Микола Іванович — Бориславська округа, Дичко Лаврентій Васильович — Стрийська округа, Семегенівський Степан Пилипович — Ходорівська округа, Заіка Павло Вікторович — Миколаївська округа, Середа Ярослав Іванович — Дрогобицька округа, Музика Васильмихайлович — Рудковська округа, Тарапацький Михайло Дмитрович — Мостиська округа і Стадніцька Михайліна Іванівна — Перемиська округа.

Від **Львівської области:** Стадник Іван Андрійович — Любачевська округа, Захарищев Григорій Микитович — Яворівська округа, Возняк Михайло Степанович — Рава-Руська округа, Стадник Йосип Дмитрович — Радехівська округа, Флякевич Ліна Григорівна — Жовківська округа, Кравець Іван Ілліч — Городоцька округа, Харченко Павло Микитович — Львівська округа, Рихва Степан Іванович — Камінка — Струмилівська округа, Мацко Микола Григорович — Бродовська округа, Франко Петро Іванович — Золочівська округа, Кушнір Михайло Іванович — перемишлянська округа, Єремеенко Федір Ісакович — Сталінська округа (місто Львів), Колесніченко Борис Семенович — Червоноармійська округа (місто Львів), Кармазін Олександер Іванович — Шевченківська округа (м. Львів), Кузьминська Гелена Станіславівна — Залізнична округа (місто Львів).

Від **Рівенської области:** Попко Фадій Іванович — Владимирецька округа, Хомич Килина Атанасіївна — Висоцька округа, Рясіченко Іван Іванович — Сарненська округа, Чучукало Василь Данилович — Костопільська округа, Мотрунїч Петро Харистонович — Березновська округа, Белецький Іван Вікторович — Рівенська міська округа, Чабан Павло Ілліч — Рівенська сільська округа, Крючеченко Василь Дмитрович — Корецька округа, Павлюк Ганна Герасимівна — Мчиновська округа, Федорчук Олександер Михайлович — Здолбунівська округа, Козейчук Сидір Онуфрійович — Дубновська округа і Земляний Петро Авксентійович — Червоноармійська округа.

Від **Станиславівської области:** Гоголь Ганна Григоріївна — Рогатинська округа, Ольховський Федір Михайлович — Калуська округа, Капець Микола Іванович — Долинська округа, Дідик Марія Олексіївна — Городенківська округа, Корендій Михайло Васильович — Галицька округа; Борисюк Мирослав Дмитрович — Станиславівська округа, Козенко Максим Максимович — Богородчанська округа, Грушевський Іван Самойлович — Тлумацька округа, Пантелюк Юрій Йосипович — Снятинська округа, Сенюк Олена Якимівна — Коломийська округа, Руденко Сергій Миколаєвич — Отінявська округа, Демянчук Юрій Іванович — Надвірянська округа і Букаччук Созон Васильович — Косівська округа.

Від **Тернопільської области:** Пасічник Степан Прокопович — Кременецька округа, Орап Іван Григорович — Катербурська округа, Демчан Степан Захарович — Збаразька округа, Вовк Гана Іванівна — Залозецевська округа, Поліщук Антон Андрійович — Козівська округа, Лящинська Текля Якимівна — Тернопільська округа, Демянчук Михайло Васильович — Скалатська округа, Борохович Михайло Андрійович — Бережанська округа, Гнатів Катерина Григорівна — Підгаєцька округа, Удовиченко Філат Платонович — Бучацька округа, Мороз Роман Гнатович — Трембовлянська округа, Бевський Іван Панкович — Копичинська округа, Туркевич Сабіна Іванівна — Чортківська округа, Яровий Василь Петрович — Борщівська округа і Сенник Микола Северинович — Тлустенська округа.

Українські депутати до Верховної Ради СРСР.

24-го березня відбулися вибори в Західній Україні депутатів до Верховної Ради Союзу Радянських Соціялістичних Республік у Москві.

З західніх Земель України вибрані такі особи:

Від **Волинської области:** Васюта Михайло Адамович — Ковельська округа, Дружук Марія Данилівна — Володимир-Волинська округа, Корнієць Леонид Романович — Камень-Каширська округа, Яковюк Марія Миколаївна — Луцька округа.

Від **Дрогобицької области:** Леженко Данило Дмитрович — Добромильська округа, Стахурська Меланія Петровна — Самбірська округа, Ткач Яків Микитович — Дрогобицька округа, Щепаник Іван Павлович — Бориславська округа.

Від **Львівської области:** Василевська Ванда Львівна — Львівська міська округа, Грищук Леонид Степанович — Городоцька округа, д-р Панчишин Маріян Іванович — Бродівська округа, Перепелиця Марія Олексіївна — Рава Руська округа, Садовий Василь Григорович — Золочівська округа і проф. Студинський Кирило Йосипович — Львівська округа.

Від **Рівенської области:** Бегма Василь Андрійович — Дубнянська округа, Грибків Савович — Костопільська округа, Єфимчук-Дячук Уляна Василівна — Рівенська округа та Сафонов Микола Антонович — Сарненська округа.

Від **Станиславівської области:** Владика Ганна Петрівна — Станиславівська округа, Година Василь Гнатович — Надвірянська округа, Груленко Михайло Васильович — Коломийська округа і Семанишин Микола Олексійович — Долинська округа.

Від **Тернопільської округи:** Бабецька Явдоха Теодорівна — Бучацька округа, Вовк Антон Андрійович — Чортківська округа, Гречуха Михайло Сергійович — Бережанська округа, Крих Юрко Дмитрович — Тернопільська округа і Слонь Михайло Варнайович — Кременецька округа.

Західні українці в Раді Національностей.

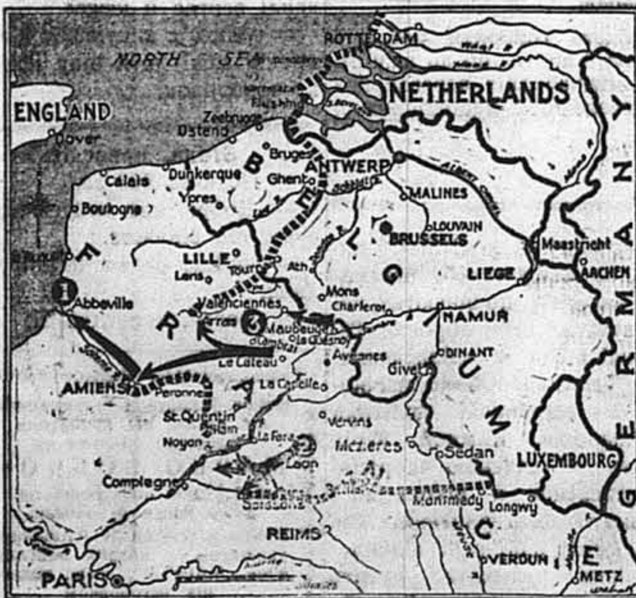
До Ради Національностей у Москві від Західних Земель України вибрані 24-го березня наступні особи:

Гатрицук Григор Васильович — Станиславівська округа, Козирев Микола Володимирович — Львівська округа, Компанієць Іван Данилович — Тернопільська округа, Кравчук Іван Юркович — Дрогобицька округа, Таценко Петро Ілліч — Волинська округа і Щербак Пилип Кузьмич — Рівенська округа. — (Українтаг).

РАНЕНИЙ НА ВІЙНІ.

Французький жовнір по дорозі до шпиталю має на грудях відповідну вивіску.

ПОЛЕ БОЇВ У БЕЛЬГІЇ И ФРАНЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 12. Пропаща надія.

Схоплювачі Тарзана бачили як якась велика малпа біжить в їх напрямку з жінкою під пахою.

Але вони не мали охоти вплутуватись у ту дивну історію. Отож зо своїм вязнем вони пішли далі, в напрямку свого сховку.

Тарзан перелапав запах малпи, а далі Джейн. В його грудях заряслось, але завязка на устах не дала йому видобути звуку.

В той спосіб дві істоти, що моглиб спасти його, прийшли поври нього і зникли в нічній темноті.